

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเองของชมรมบ้านสุภาพ จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์

1.1 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของโครงการ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ที่รับผิดชอบโครงการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และผู้ที่เข้ารับการอบรม

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ

3. การดำเนินการตามแผน

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมดำเนินการ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระในหลักสูตรและกิจกรรม

3.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม

3.5 ความเหมาะสมของวิทยากร

3.6 ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ

4. การประเมินผล

4.1 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผลการฝึกอบรม

4.2 ประสิทธิภาพของโครงการ

4.3 การศึกษาวิธีการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ขยายผล

1. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์

1.1 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของโครงการ

จากการสัมภาษณ์ ดร.รศสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ ประธานโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเอง เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2543 ณ บ้านสุภาพ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ดร.รศสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ ได้ให้ข้อมูลที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการจัดทำโครงการ ด้วยความเชื่อของท่านที่มีอยู่ว่า ในยุคนี้บุคลิกภาพของมนุษย์มีการแก่งแย่งแข่งขันกันสูงมากขึ้นเรื่อยๆซึ่งมีความแตกต่างไปจากลักษณะบุคลิกภาพของมนุษย์ในยุคก่อนๆ บุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปนี้สามารถจำแนกและเปรียบเทียบได้ใกล้เคียงกับลักษณะของสัตว์ 4 ประเภท กล่าวคือ

1. บุคลิกภาพที่ใกล้เคียงกับสัตว์ป่า คือ บุคลิกภาพของมนุษย์ที่มีการแก่งแย่งแข่งขันรุนแรงกันอย่างมาก

2. บุคลิกภาพที่ใกล้เคียงกับสัตว์เลี้ยง คือ บุคลิกภาพของมนุษย์ที่มีลักษณะนิสัยเชิงเข้าไม่รู้จักตนเอง แฝงไว้ด้วยความรู้สึกเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบ

3. บุคลิกภาพที่ใกล้เคียงกับสัตว์น้ำ คือ บุคลิกภาพของมนุษย์ที่มีความเยือกเย็น แต่เมื่อมีความต้องการสูงสุดก็จะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยไม่คำนึงว่าจะกระทบกระเทือนต่อผู้อื่นมากน้อยเพียงใดหรือไม่

4. บุคลิกภาพที่ใกล้เคียงกับสัตว์ที่ถูกดูแลในสภาพที่ดี คือ บุคลิกภาพของมนุษย์ที่ถูกดูแลเอาใจใส่อย่างดี แต่การดูแลนั้นยังคงอยู่บนความรู้สึกหวงแหนและกีดกันผู้อื่น

จากลักษณะบุคลิกภาพของมนุษย์ทั้ง 4 ประเภท ทำให้เกิดความเสื่อมทางคุณธรรมจนกระทั่งทำให้อารมณ์ของมนุษย์มีความแปรปรวนเป็นผลให้เกิดความเจ็บป่วยซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งมนุษย์ต้องเสียชีวิตก่อนวัยอันควรในที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้ให้ความเห็นอีกว่าการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของมนุษย์ทำให้เกิดการสร้างคุณธรรมอย่างแท้จริง โดยใช้การเกษตรเพื่อชีวิตมาเป็นสื่อในการถ่ายทอดคุณธรรม นับได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ เพื่อมนุษย์จะได้พิจารณาว่า สิ่งที่เป็นในการดำรงชีวิตที่ได้มานั้นเกิดจากการวางแผนเบียดเบียน ฉกฉวยผลประโยชน์จากผู้อื่นหรือไม่ และถึงเวลาแล้วที่ควรจะได้มีการรณรงค์อย่างจริงจังกับมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ให้หันกลับมาสำรวจตนเอง ระมัดระวังไม่ให้เกิดการกระทำที่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เพื่อการสร้างคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขสืบไป โดยการจัดทำโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเองให้กับประชาชนที่มีความสนใจ และมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ เพื่อให้ประชาชนรู้จักพึ่งตนเองในการดูแลสุขภาพ การเลือกบริโภค การจัดการสิ่งแวดล้อม และ ทรัพยากรอย่างเหมาะสมที่สอดคล้องกับการสร้างคุณธรรมพื้นฐานในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความไม่เห็นแก่ตัว ความรัก ความบริสุทธิ์ ด้วยการบูรณาการความรู้ด้านการดูแลสุขภาพองค์รวม การเกษตรธรรมชาติและการจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งใช้เวลาในการฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการอบรม 5 วัน

1.2 สภาพของผู้ที่รับผิดชอบโครงการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม

ตาราง 5 สภาพของผู้รับผิดชอบโครงการ

ข้อมูล	ผู้รับผิดชอบโครงการ	
	ความถี่	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	3	33.33
ระหว่าง 30 – 39 ปี	3	33.33
ระหว่าง 40 – 49 ปี	1	11.11
อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	2	22.23
รวม	9	100
2. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	5	55.55
อนุปริญญา	2	22.23
ปริญญาตรี	1	11.11
ปริญญาเอก	1	11.11
รวม	9	100
3. อาชีพ		
ประกอบอาชีพส่วนตัว	9	100
รวม	9	100

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ที่รับผิดชอบโครงการมีอายุต่ำกว่า 30 ปีและมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.33 ผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาดำรงระดับอนุปริญญา ร้อยละ 55.55 และผู้รับผิดชอบโครงการทั้งหมดประกอบอาชีพส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 6 สภาพทั่วไปของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ข้อมูล	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	
	ความถี่	ร้อยละ
1. อายุ ต่ำกว่ากว่า 30 ปี	2	16.67
ระหว่าง 30 – 39 ปี	4	33.33
ระหว่าง 40 – 49 ปี	2	16.67
อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	4	33.33
รวม	12	100
2. วุฒิการศึกษา		
กำลังศึกษาในระดับต่ำกว่าระดับอนุปริญญา	2	16.67
ต่ำกว่าอนุปริญญา	3	25
อนุปริญญา	1	8.33
ปริญญาตรี	6	50.00
รวม	12	100
3. อาชีพ		
ครู-อาจารย์	1	8.33
พนักงานเอกชน	1	8.33
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	8.33
ประกอบอาชีพส่วนตัว	5	41.68
นักบวช	1	8.33
อื่นๆ นักศึกษา	1	8.33
ข้าราชการ	2	16.67
รวม	12	100

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีอายุระหว่าง 30-39 ปีและมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 41.68

ตาราง 7 หน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

หน้าที่เกี่ยวข้อง	ความถี่ของ จำนวนคำตอบ	ร้อยละของความถี่ ของจำนวนคำตอบ
ผู้ดำเนินการ	3	25.00
ร่วมเป็นวิทยากร	4	33.33
ผู้ให้การสนับสนุนโครงการ	6	50.00

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนให้การสนับสนุนโครงการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50

ตาราง 8 สภาพทั่วไปของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อมูล	ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	
	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	32.38
หญิง	71	67.62
รวม	105	100
2. อายุ		
อายุต่ำกว่า 30 ปี	26	24.76
ระหว่าง 30 – 49 ปี	59	56.19
อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	20	19.05
รวม	105	100
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับอนุปริญญา	38	36.20
ระดับอนุปริญญา	5	4.76
ระดับปริญญาตรี	48	45.71

ตาราง 8 (ต่อ)

	ความถี่	ร้อยละ
ระดับปริญญาโท	3	2.86
กำลังศึกษาในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา	6	5.71
ปริญญาตรี	3	2.86
ปริญญาโท	2	1.90
รวม	105	100
4. อาชีพ		
ครู-อาจารย์	10	9.53
พนักงานเอกชน	17	16.19
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1.91
ประกอบอาชีพส่วนตัว	31	29.52
นักบวช	16	15.24
อื่นๆ รับราชการ	10	9.52
นักเรียน	9	8.57
แม่บ้าน	4	3.28
พยาบาล	1	0.95
อาสาสมัครช่วยเหลืองานมูลนิธิ	1	0.95
นักจัดรายการวิทยุ	1	0.95
ว่างงาน	3	2.86
รวม	105	100
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	7	6.67
3,000-5,999 บาท	7	6.67
6,000-14,000 บาท	20	19.05
15,000-24,000 บาท	15	14.29
25,000-29,000 บาท	2	1.09
มากกว่า 30,000 บาท	10	9.52

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูล	ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	
	ความถี่	ร้อยละ
รายได้ไม่แน่นอน	27	25.71
ไม่มีรายได้	17	16.19
รวม	105	100

จากตาราง 8 สรุปได้ว่า ผู้ที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.62 ผู้เข้ารับการอบรมมีอายุระหว่าง 30 - 49 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.19 ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 45.71 ประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.52 และผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 6,000 – 14,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.05 นอกจากนี้เป็นผู้ที่มีรายได้ไม่แน่นอนถึง ร้อยละ 25.17

2. ด้านการวางแผนโครงการ

2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ

ตาราง 9 การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการ

ข้อมูล	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ
พิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดชื่อโครงการ	2	22.22
ร่วมเสนอแนวคิดหลักการ และเหตุผลของโครงการ	3	33.33
กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ	1	11.11
กำหนดเป้าหมายของโครงการ	1	11.11
กำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรม	2	22.22
พิจารณาความเหมาะสมของเทคนิควิธีการที่วิธีใช้ในการฝึกอบรม	4	44.44
เลือกสรรวิทยากรในการฝึกอบรม	3	33.33
กำหนดบุคคลเข้ารับฝึกอบรมโครงการ	3	33.33
พิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรม และ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	2	22.22
เลือกสถานที่ๆใช้ในการฝึกอบรม	5	55.56
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการดำเนินการฝึกอบรม	5	55.56
พิจารณาความเหมาะสมและจัดทำปฏิทินดำเนินการ	1	11.11
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ	3	33.33
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนโครงการ	4	44.44
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่คาดว่าจะได้รับการจัดทำโครงการ	6	66.67
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกำหนดการและตารางการฝึกอบรม	3	33.33
ร่วมวางแผนในการวัดประเมินผลและติดตามผลโครงการ	4	44.44

จากตาราง 9 สรุปได้ว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่คาดว่าจะได้รับการจัดทำโครงการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา มีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่ในการฝึกอบรมและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการดำเนินการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 55.56 ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ในการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมายของโครงการ พิจารณาความเหมาะสมและจัดทำปฏิทินดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 11.11

2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
 ตาราง 10 การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ข้อมูล	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (12 คน)	
	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ
พิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดชื่อโครงการ	2	16.67
ร่วมเสนอแนวคิดหลักการ และเหตุผลของโครงการ	5	41.67
กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ	2	16.67
กำหนดเป้าหมายของโครงการ	1	8.33
กำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรม	3	25.00
พิจารณาความเหมาะสมของเทคนิควิธีการที่วิธีใช้ในการฝึกอบรม	6	50.00
เลือกสรรวิทยากรในการฝึกอบรม	3	25.00
พิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรม และ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	1	8.33
เลือกสถานที่ใช้ในการฝึกอบรม	4	33.33
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการดำเนินการฝึกอบรม	1	8.33
พิจารณาความเหมาะสมและจัดทำปฏิทินดำเนินการ	3	25.00
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ	1	8.33
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนโครงการ	3	25.00
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่คาดว่าจะได้รับการจัดทำโครงการ	4	33.33
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกำหนดการและตารางการฝึกอบรม	2	16.67
ร่วมวางแผนในการวัดประเมินผลและติดตามผลโครงการ	4	33.33

จากตาราง 10 สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของเทคนิควิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดหลักการและเหตุผลของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในการกำหนดเป้าหมายของโครงการ การพิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมและระยะเวลาในการดำเนินโครงการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการลำดับขั้นตอนในการดำเนินการฝึกอบรมและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ โดยแต่ละหัวข้อคิดเป็นร้อยละ 8.33 ตามลำดับ

3. ด้านการดำเนินโครงการ

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมดำเนินการ

จากการให้สัมภาษณ์ของ ดร.รศศุนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ ประธานโครงการฯ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2543 ณ บ้านสุขภาพ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการเตรียมการซึ่งท่านได้กล่าวถึงการเตรียมการในด้านต่างๆดังนี้

1. การเตรียมกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการ โครงการโดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่มีองค์ความรู้ที่สำคัญ 3 เรื่องด้วยกัน คือ เรื่องอาหารสุขภาพ การรักษาสังแวดล้อมและการเกษตรธรรมชาติซึ่งองค์ความรู้ที่ได้มานั้น มาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ทดลองปฏิบัติจริงแล้วนำมาจัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มสถานศึกษา กลุ่มชุมชนเมือง กลุ่มชุมชนเกษตรและกลุ่มผู้บริหารระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ได้เน้นให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นผู้รักการแสวงหาความรู้ รวบรวมข้อมูล จากการสังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงของตนเอง ทดลองปฏิบัติจริง รู้จักสร้างองค์ความรู้สำหรับใช้กับชีวิตของตนเอง โดยเริ่มต้นที่ครอบครัวเพื่อสร้างสถาบันครอบครัวที่ยั่งยืน จากนั้นกลับมายังชมรมบ้านสุขภาพอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนสมาชิกชาวไทยและชาวต่างประเทศ จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนไปสู่ระดับของการเชื่อมโยงกับประชารณานาชาติได้

2. การเตรียมบุคลากรในการดำเนินโครงการ บุคลากรที่รับผิดชอบโครงการมาจากสมาชิกในครอบครัว การเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรจึงเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกในครอบครัว ให้เข้าสู่การดูแลสุขภาพโดยวิถีธรรมชาติโดยอาศัยองค์ความรู้หลักๆ 3 ด้านที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น เพื่อสร้างสถาบันครอบครัวที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการสื่อไปถึงแนวความคิดและวิธีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

3. การเตรียมงบประมาณในการฝึกอบรม งบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม ส่วนหนึ่งมาจากการแบ่งปันรายได้ที่สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมตามความถนัดของตนเองและได้จากรายรับที่เป็นมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ อีกส่วนหนึ่งได้จากเงินบริจาคของผู้ที่มีจิตศรัทธา โดยมากได้มาจากผู้ที่มาเข้ารับการอบรมซึ่งบางรายบริจาคเป็นรายเดือนหรือรายปี และได้จัดสรรเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุนหมุนเวียนในการทำกิจกรรมทางเกษตร เพื่อนำผลกำไรมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของบ้านสุขภาพต่อไป

4. ปัญหาอุปสรรคในการเตรียมการและการแก้ไขซึ่งมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการเตรียมการ 2 เรื่องด้วยกัน คือ

4.1 ปัญหาในการสื่อสาร เนื่องด้วยผู้จัดทำโครงการคาดหวังว่า ผู้เข้ารับการอบรมจะสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการซึ่งมีเป้าหมายที่ยาวไกล ในขณะที่ผู้เข้ารับการอบรมมีความต้องการสั้นๆ ใกล้ตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้า บางครั้งศักยภาพของผู้เข้าอบรมไม่เพียงพอเมื่อรับทราบข้อมูลแล้วเกิดความไม่เข้าใจจึง การแก้ไขปัญหานี้สามารถทำได้โดยการอธิบายเพิ่มเติม การตอบข้อซักถาม นอกจากนี้ได้ทำการรวบรวมผลสำเร็จจากการปฏิบัติในเรื่องการดูแลสุขภาพ การรักษาสังแวดล้อมและการเกษตรธรรมชาติของผู้ที่ผ่านการอบรมหลาย ๆ รุ่นไว้ให้ผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นต่อมาได้ทำการศึกษา ตลอดจนเชิญเกษตรกรที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษานอกสถานที่ยังฟาร์มที่มีการจัดการฟาร์มในระบบปลอดสารพิษ

4.2 ปัญหาความขยันอดทนของบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการ กล่าวคือ การเตรียมการฝึกอบรมจะต้องเตรียมสื่อประเภทต่างๆ เพื่อผู้เข้ารับการอบรมจะได้ประสบการณ์ตรงเรียนรู้ได้เร็วในระยะเวลาอันสั้นและได้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัว การเตรียมวัตถุดิบในการผลิตสื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การนำขยะมาแปรรูปเพื่อลดปริมาณขยะและการแพร่ระบาดของโรค การนำเอาเศษขยะเหลือใช้ภายในบ้านมาทำปุ๋ย การนำกระดามาริไซเคิล การนำเศษไม้มาใช้ป้อนในโรงเห็ดซึ่งจะต้องอาศัยความขยันอดทนของผู้เตรียมการเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมาชิกที่รับผิดชอบ โครงการมีจำนวนไม่มากนัก แต่ต้องรับผิดชอบงานในหลายๆ ส่วนจึงได้แก้ไขปัญหานี้โดยทำความเข้าใจตรงกันในเรื่องของการประหยัดต้นทุนในการผลิตและงานในส่วนที่รับผิดชอบจะใช้แรงงานจากสมาชิกในครอบครัวมีบางส่วนเท่านั้นที่จะทำการว่าจ้างแรงงาน

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ตาราง 11 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่รับผิดชอบโครงการ
ในการจัดการด้านบุคลากร

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดการด้านบุคลากร	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
จัดวางตัวบุคคลเข้ารับผิดชอบงานด้านต่างๆ	3	33.33
เสนอแนะแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ	4	44.44
ติดต่อประสานงานกับวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มี		
ประสบการณ์เข้าร่วมในโครงการ	2	22.22
ร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม	6	66.67

จากตาราง 11 การมีส่วนร่วมของผู้ที่รับผิดชอบโครงการในการจัดการด้านบุคลากร แสดงให้เห็นว่า การจัดการด้านบุคลากร ผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเป็นวิทยากร ในการฝึกอบรม ร้อยละ 66.67

ตาราง 12 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่รับผิดชอบโครงการ
ในการจัดการด้านงบประมาณ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดการด้านงบประมาณ	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
การจ่ายในการลงทุนของโครงการ	3	33.33
จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการจัดทำโครงการ	3	33.33
จัดเก็บและจัดทำบัญชีงบประมาณการเบิกจ่ายเงินของโครงการ	3	33.33
ร่วมบริหารจัดการสมทบทุนเพื่อจัดทำโครงการ	3	33.33

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการจัดการด้าน งบประมาณ โดยมีการจ่ายในการลงทุนของโครงการ การจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการจัด ทำโครงการ การจัดเก็บและจัดทำบัญชีงบประมาณการเบิกจ่ายเงินของโครงการ และร่วมบริจาค สมทบทุนเพื่อจัดทำโครงการ ร้อยละ 33.33

0370.113

26/9/6ก

เลขหมู่.....
49

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตาราง 13 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้รับผิดชอบโครงการ

ในการจัดการด้านสื่อ อุปกรณ์ และ อาคารสถานที่

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดการด้านสื่อ อุปกรณ์และอาคารสถานที่	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
จัดทำป้ายหรือเอกสาร อธิบายเกี่ยวกับคำแนะนำวิธีใช้และ วิธีจัดเก็บรักษาวัสดุ อุปกรณ์	1	11.11
จัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม	6	66.67
จัดเตรียมสวนเกษตรสาธิตเพื่อปลูกพืชผักปลอดสารพิษ	6	66.67
จัดเตรียมสถานที่ประกอบการ	8	88.89

จากตาราง 13 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่โดยมีการจัดเตรียมสถานที่ประกอบการ มากที่สุดถึงร้อยละ 88.89 รองลงมา คือจัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม และ การจัดเตรียมสวนเกษตรสาธิตเพื่อปลูกพืช ผักปลอดสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 66.67

ตาราง 14 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้รับผิดชอบโครงการในการจัดเตรียมเอกสาร
ที่ใช้ในโครงการ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในโครงการ	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
จัดหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่เป็นข่าวสารความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับ โครงการ	1	11.11
รวบรวมงานวิจัยที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับ โครงการ	1	11.11
จัดทำแผ่นพับหรือใบปลิวเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโครงการ	3	33.33
จัดทำหนังสือ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ	2	22.22
จัดทำหนังสือคู่มือการฝึกอบรม	4	44.44

จากตาราง 14 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในโครงการ โดยจัดทำหนังสือคู่มือการฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 44.44 ผู้รับผิดชอบโครงการมี ส่วนร่วมน้อยที่สุดในการจัดหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่เป็นข่าวสารความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับโครงการ และการรวบรวมงานวิจัยที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตาราง 15 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้รับผิดชอบโครงการ
ในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการกำหนดหลักสูตร	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ศึกษา สํารวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์สภาพปัญหา ระบุปัญหา		
ความจําเป็นของหลักสูตร	1	11.11
กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1	11.11
กำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระของหลักสูตร	1	11.11
ลำดับเนื้อหาของหลักสูตร	1	11.11
กำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาในหลักสูตร	3	33.33
กำหนดเทคนิควิธีการฝึกอบรม	4	44.44
กำหนดสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม	4	44.44
กำหนดวิทยากร	5	55.56
ดำเนินการฝึกอบรม	5	55.56
วัดผล ประเมินผล ติดตามผล	4	44.44
วิเคราะห์หาแนวทางปรับปรุงพัฒนา	3	33.33

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรในเรื่อง การกำหนดวิทยากร และการดำเนินการฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 55.56 ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในการศึกษา สํารวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์สภาพปัญหา ระบุปัญหา ความจําเป็นของหลักสูตร กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรและลำดับเนื้อหาของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตาราง 16 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้รับผิดชอบโครงการ
ในการประชาสัมพันธ์โครงการ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการ	ผู้รับผิดชอบโครงการ (9 คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
วางแผนประชาสัมพันธ์โครงการ	1	11.11
ผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการ	3	33.33
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ	4	44.44
แจ้งข่าวสารการจัดการฝึกอบรม	7	77.78

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยการแจ้งข่าวสารในการฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 77.78 รองลงมา มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตสื่อ เพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการ ร้อยละ 44.44

ตาราง 17 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
ในด้านการจัดการด้านบุคลากรของ โครงการ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดการด้านบุคลากรของโครงการ	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (12คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ให้คำแนะนำในการกำหนดผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามโครงการ	2	16.67
เสนอแนะแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ด้านการเกษตรแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และด้านการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม	4	33.33
ร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม	6	50.00

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านบุคลากรของโครงการโดยรวมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเกษตรแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านการดูแลสุขภาพ ร้อยละ 33.33

ตาราง 18 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการจัดการ
ด้านงบประมาณของโครงการ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดการด้านงบประมาณของโครงการ	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับงบประมาณค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโครงการ	1	8.33
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนสนับสนุน การจัดทำโครงการ	3	25.00
ร่วมบริจาคสมทบทุนเพื่อจัดทำโครงการ	5	41.67

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการด้านงบประมาณของโครงการโดยรวมบริจาคสมทบทุนเพื่อจัดทำโครงการ มากที่สุด ร้อยละ 41.67 รองลงมา มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการ ร้อยละ 25

ตาราง 19 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
ในด้านการจัดการด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในด้านการจัดการด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ (12คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม	5	41.67
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิธีการใช้สื่ออุปกรณ์-วิธีการจัดเก็บ	4	33.33
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการขอยืมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	3	25.00
จัดเตรียมป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้	2	16.67
จัดเตรียมสวนเกษตรสาธิตเพื่อปลูกพืชผักปลอดสารพิษ	5	41.67
จัดเตรียมสถานที่ประกอบการ	6	50.00

จากตาราง 19 พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ โดยจัดเตรียมสถานที่ประกอบการ มากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม และจัดเตรียมสวนเกษตรสาธิตเพื่อปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 41.67

ตาราง 20 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
ในการจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในโครงการ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรม	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (12คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ให้คำแนะนำในการจัดทำคู่มือฝึกอบรม	7	58.33
ให้คำแนะนำในการจัดทำแผ่นพับหรือใบปลิวเพื่อเผยแพร่- ความรู้	6	50.00
จัดหาหนังสือ หรือ สิ่งพิมพ์ที่เป็นข่าวสารความรู้ใหม่ๆที่- เกี่ยวข้องกับโครงการ	5	41.67
รวบรวมงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	4	33.33

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในโครงการ โดยให้คำแนะนำในการจัดทำคู่มือฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 58.33 รองลงมาให้คำแนะนำในการจัดทำแผ่นพับ หรือ ใบปลิวเพื่อเผยแพร่ความรู้ ร้อยละ 50 และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในการรวบรวมงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตาราง 21 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการกำหนดหลักสูตร

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (12คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ให้คำแนะนำในการกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรม	3	25.00
ให้คำแนะนำในการกำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรม	3	25.00
ให้คำแนะนำในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการฝึกอบรม	7	58.33
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลการฝึกอบรม	4	33.33

จากตาราง 21 พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม โดยให้คำแนะนำในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 58.33 รองลงมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลการฝึกอบรม ร้อยละ 33.33

ตาราง 22 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
ในการประชาสัมพันธ์โครงการ

ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (12คน)	
	จำนวนความถี่ ของคำตอบ	ร้อยละ
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการ	6	50.00
ให้คำแนะนำด้านการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการ	6	50.00
แจ้งข่าวสารการจัดการฝึกอบรม	11	91.67

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการ
ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยการแจ้งข่าวสารการจัดการฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 91.67
รองลงมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการและให้คำแนะนำด้านการผลิตสื่อ เพื่อ
การประชาสัมพันธ์โครงการ ร้อยละ 50

3.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระในหลักสูตรและกิจกรรม

ตาราง 23 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาสาระในหลักสูตร และเอกสารคู่มือฝึกอบรม

หัวข้อที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระในหลักสูตร			
โยคะ 9 ท่า	3.48	1.15	ปานกลาง
อาหารกับสุขภาพ	4.50	0.67	ดีมาก
การหมุนเวียนพลังงานในร่างกาย	3.90	0.99	มาก
ยาและผลข้างเคียงของยา	3.45	1.26	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการฝังเข็ม	3.53	1.19	มาก
โอโซนและการเกิดโรค	3.62	1.26	มาก
คลื่นกับการเกิดโรคและวิธีป้องกัน	3.38	1.10	ปานกลาง
การฝังทรายเพื่อจัดสนามแม่เหล็กในร่างกาย	3.75	1.18	มาก
เซลล์และชนิดของฮอร์โมน	3.06	1.05	ปานกลาง
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเอนไซม์	3.86	1.02	มาก
การทำน้ำหัวผลไม้หมักเข้มข้นและ			
เอนไซม์จากการหมักขยะ	4.10	1.06	มาก
สมาธิบำบัดโรคเครียด	3.98	1.09	มาก
ความเป็นกรดเป็นด่างในพืชผักผลไม้	3.59	0.93	มาก
ขบวนการทางเคมีของการเปลี่ยนน้ำตาลเป็นซูโครส	3.12	1.09	ปานกลาง
รวม	3.69	1.13	มาก
ความเหมาะสมของเอกสารคู่มือฝึกอบรม			
	3.51	1.01	มาก
รวมเฉลี่ย	3.65	1.15	มาก

จากตาราง 23 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดว่าเนื้อหาสาระในหลักสูตรและเอกสารคู่มือฝึกอบรมมีความเหมาะสม มาก คิดเป็นร้อยละ 28.57 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.15

ตาราง 24 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม

หัวข้อที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
การได้รับความรู้และประโยชน์จากการฝึกปฏิบัติ	4.14	0.90	มาก
การได้รับความรู้และประโยชน์จากการศึกษานอกสถานที่	3.76	1.05	มาก
การได้รับความรู้และประโยชน์จากการใช้สื่อและสื่อดิจิทัล	3.67	0.97	มาก
การได้รับความรู้และประโยชน์จากการสาธิต	4.01	0.91	มาก
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากร	3.91	1.01	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	0.99	มาก

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มาก คิดเป็นร้อยละ 33.72 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99

3.4 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม

ตาราง 25 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม

หัวข้อที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม (ใช้เวลาในการฝึกอบรม 5 วัน)	3.36	1.07	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.36	1.07	ปานกลาง

จากตาราง 25 พอสรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม อยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.29 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.07

3.5 ความเหมาะสมของวิทยากร

ตาราง 26 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิทยากร

หัวข้อที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ความรู้ความสามารถและเทคนิคในการถ่ายทอด			
ความรู้ของวิทยากรในหัวข้อที่ได้รับผิดชอบ	4.20	0.69	มาก
ความชัดเจนในคำพูดและน้ำเสียงสามารถลำดับ			
ขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม	4.21	0.71	มาก
ความสามารถในการถามคำถามตอบคำถาม			
และแนะแนวทางแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ	4.10	0.82	มาก
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน			
กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น	3.91	0.82	มาก
ให้ความสนใจเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการอบรม	4.40	0.73	มาก
ความสามารถในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อประกอบการสอน	3.76	0.85	มาก
รวมเฉลี่ย	4.11	0.78	มาก

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่า วิทยากรมีความเหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 41.90 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

3.6 ความเหมาะสมของการบริหารการจัดการ

ตาราง 27 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสม ในการบริหารการจัดการ

หัวข้อที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านอาหารสุขภาพ	4.22	0.83	มาก
ด้านอาคารสถานที่			
ห้องพัก	3.84	0.86	มาก
ห้องบรรยาย	3.79	0.82	มาก
โรงอาหาร	3.65	0.84	มาก
ห้องน้ำห้องส้วม	3.74	0.88	มาก
สถานที่เก็บยานพาหนะ	3.23	0.88	ปานกลาง
สถานที่ฝึก	3.59	0.83	มาก
ความสะอาดของอาคารสถานที่	3.81	0.87	มาก
รวมเฉพาะด้าน	3.63	0.90	มากที่สุด
ด้านสื่อและอุปกรณ์			
จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้	3.57	0.93	มาก
การใช้โสตทัศนูปกรณ์และสื่อการสอน			
สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.65	0.83	มาก
รวมเฉพาะด้าน	3.61	0.88	มาก
ด้านการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ฝึกอบรม			
แผนที่แสดงที่ตั้งของบ้านสุขภาพ	3.55	0.99	มาก
จัดทำป้ายบอกทางไปยังสถานที่ฝึกอบรม	3.21	1.09	ปานกลาง
รวมเฉพาะด้าน	3.37	1.07	ปานกลาง
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	4.00	0.94	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.69	0.93	มาก

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่า การบริหารการจัดการ ในด้านต่างๆมีความเหมาะสม มาก คิดเป็นร้อยละ 38.09 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93

4. การประเมินผล

4.1 ความเหมาะสมของวิธีประเมินผลการฝึกอบรม

ตาราง 28 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีประเมินผลการฝึกอบรม

หัวข้อที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ประเมินผลโดยให้ผู้เข้ารับการอบรมประมวลความรู้และ			
ประสบการณ์ตลอดจนแสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	3.78	0.84	มาก
การใช้แบบสอบถามในการ	3.64	0.84	มาก
รวมเฉลี่ย	3.70	1.03	มาก

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่า วิธีประเมินผลการฝึกอบรมมีความเหมาะสม มาก คิดเป็นร้อยละ 38.10 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03

4.2 ประสิทธิภาพของโครงการ

ตาราง 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ

ประเภทผู้ตอบ	ร้อยละของความเห็นด้วย
ผู้รับผิดชอบโครงการ	100
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	100
ผู้เข้ารับการอบรม	94.29

จากตาราง 29 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นด้วยต่อการจัดทำโครงการ ร้อยละ 100 , ร้อยละ 100 และ ร้อยละ 94.29 ตามลำดับ

ตาราง 30 การแสดงความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับประโยชน์ในการจัดทำโครงการ

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	ความถี่ของ จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
สามารถบรรเทาปัญหาสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว	95	90.48
ช่วยให้เห็นความสำคัญของการเลือกบริโภคมากยิ่งขึ้น	101	96.19
ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องค่ารักษาพยาบาล	85	80.95
ทำให้ลดการใช้จ่ายและสารเคมี	87	82.86
ทำให้เลิกการใช้จ่ายและสารเคมี	50	47.62
ทำให้เห็นความสำคัญของการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน	83	79.05
ทำให้สนใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานของชมรมฯ	43	40.95

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ในการจัดทำโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเองของชมรมบ้านสุขภาพว่า การจัดทำโครงการดังกล่าวสามารถช่วยทำให้เห็นความสำคัญของการเลือกบริโภค มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.19 รองลงมา คือ สามารถบรรเทาปัญหาสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 90.48 และสามารถช่วยให้ลดการใช้จ่ายและสารเคมี ร้อยละ 82.86 และช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ร้อยละ 80.95 ตามลำดับ

ตาราง 31 การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการดูแลสุขภาพ

รายการที่ปฏิบัติ	ความถี่ของ จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
รับประทานอาหารตามสูตรของบ้านสุขภาพ	74	70.48
ประกอบอาหารโดยใช้		
-น้ำส้มสายชูล้างผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์	60	57.14
-โอโซนในการล้างผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์	35	33.33
-เอนไซม์จากน้ำหมักผลไม้เข้มข้น ในการล้างผัก ผลไม้และเนื้อสัตว์	33	31.43
ออกกำลังกาย	43	40.95
ฝึกสมาธิเพื่อฟื้นฟูร่างกาย	69	65.71
ฝังเข็มเพื่อฟื้นฟูร่างกาย	60	57.14
ฝังทรายเพื่อจัดสนามแม่เหล็กในร่างกาย (Earth Therapy)	36	34.29
ใช้ Bio-Spectrum	34	32.38
ดื่มน้ำหมักหัวผลไม้เข้มข้น	61	58.10
ลดการใช้น้ำเพื่อยับยั้งอาการเจ็บป่วย	73	69.52
เลิกใช้น้ำเพื่อยับยั้งอาการ	37	35.24

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้นำเอาความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้
ในการดูแลสุขภาพ โดยรับประทานอาหารตามสูตรของบ้านสุขภาพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
70.48 รองลงมา คือ ลดการใช้น้ำเพื่อยับยั้งอาการเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 69.52 ฝึกสมาธิเพื่อ
ฟื้นฟูร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 65.71 ตามลำดับ

ตาราง 32 การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการเกษตรแบบยั่งยืน

รายการที่ปฏิบัติ	ความถี่ของ จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
จัดทำพืชผักสวนครัว หรือ สวนกระถาง	49	46.67
จัดทำสวนสมุนไพร	18	17.14
จัดทำไร่นาสวนผสม	12	11.43
**ในกรณีที่ทำ		
-จัดทำเพื่อการบริโภคเท่านั้น	52	49.52
-จัดทำเพื่อบริโภคและจำหน่าย	10	9.52
อื่นๆ เช่น แจกเป็นวิทยาทานและแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน	5	4.76

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการ
ด้านการเกษตรแบบยั่งยืน โดยการจัดทำพืชผักสวนครัว หรือ สวนกระถาง มากที่สุด ร้อยละ 46.67
รองลงมา จัดทำสวนสมุนไพร ร้อยละ 17.14 ในกรณีที่จัดทำได้จัดทำไว้เพื่อการบริโภคเท่านั้น
ร้อยละ 49.52 ส่วนการจัดทำเพื่อการบริโภคและจำหน่ายมีเพียง ร้อยละ 9.52

ตารางที่ 33 การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการสภาพแวดล้อมภายในบ้าน

รายการที่ปฏิบัติ	ความถี่ของ จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
แยกประเภทขยะภายในบ้าน	65	61.90
จัดทำเอนไซม์จากการหมักขยะเหลือทิ้งภายในบ้าน	66	62.86
จัดทำเอนไซม์จากการหมักหัวน้ำผลไม้เข้มข้น	64	60.95
จัดทำเอนไซม์จากการหมักขยะในการบำบัดน้ำเสีย หรือ ดับกลิ่นเหม็นของมูลสัตว์ หรือ รดต้นไม้และปรับปรุงดิน	58	55.24
จัดทำเอนไซม์จากการหมักขยะในการทำความสะอาดบ้าน	47	44.76
จัดทำเอนไซม์จากการหมักขยะในการกำจัดแมลง	51	48.57

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการสภาพแวดล้อมภายในบ้าน โดยได้มีการจัดทำเอนไซม์จากการหมักขยะเหลือทิ้งภายในบ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.86 แยกประเภทขยะภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 61.90 จัดทำเอนไซม์จากการหมักหัวน้ำผลไม้เข้มข้น คิดเป็นร้อยละ 60.95

4.3 การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ขยายผล

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้และวิธีการขยายผลของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมตามโครงการฯ จำนวน 7 ราย ดังนี้

อธิการิณี มาเซอร์ ดร.แทแรส บุญรักษ์ หมั่นทรัพย์

ภาพที่ 1 29/01/2543 อธิการิณี มาเซอร์
ดร.แทแรส บุญรักษ์ หมั่นทรัพย์

จากการสังเกตติดตามผลรวบรวมข้อมูล

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 , 29 มกราคม 2543

11 มกราคม 2543 , 11 กุมภาพันธ์ 2543

11 พฤษภาคม 2543 และจากการสัมภาษณ์

เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2543 ณ โรงเรียน

พระมารดานิจจานุเคราะห์ คลองจั่น บางกะปิ

กรุงเทพฯ สรุปได้ว่า จากการที่ มาเซอร์

ดร.แทแรส บุญรักษ์ หมั่นทรัพย์ ได้มีโอกาสรับ

ฟังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัวที่ทรงมีพระราชดำรัสให้ประชาชนได้รู้จัก

การพึ่งพาตนเอง ด้วยมุกเหตุลงใจนี้ ทำให้

ท่านมีความพยายามที่จะทำการศึกษาหาความรู้

ตลอดจนค้นหาแนวทางในการปฏิบัติโดยมาเข้ารับการอบรมในโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเองของชมรมบ้านสุขภาพ เมื่อเดือน ตุลาคม 2540 ท่านมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วิธีการดูแลรับผิดชอบสุขภาพของตนเองและช่วยเหลือสังคมรอบข้างที่ท่านได้อาศัยอยู่ หลังจากที่ท่านได้ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วนั้นท่านได้นำเอาความรู้ไปใช้และขยายผลดังนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

สำหรับการดูแลสุขภาพของตัวท่านเอง ท่านได้รับประทานน้ำผักปั่น ชุปผักปั่น นมธัญพืช ให้มีความสำคัญในการประกอบอาหารโดยใช้พืชผักที่ปลอดสารพิษ และการใช้สมุนไพรเพื่อฟื้นฟูร่างกาย การควบคุมอารมณ์ การฝึกสมาธิจิตอย่างสงบ ปลอดโปร่ง เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบ ด้วยความรู้สึกรักห่วงใยต่อสุขภาพของบุคคลรอบข้าง ท่านจึงต้องการแบ่งปันในสิ่งที่ท่านได้รับรู้มาเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ท่านจึงได้เชิญ ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ มาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวมให้กับคณะครูอาจารย์ พนักงาน

นักรการโรง ของโรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ โดยใช้เวลาในช่วงที่มีการประชุมครูหลังเลิกเรียนและในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งยังได้ให้บริการไปยังชุมชนโดยการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงนโยบายด้านสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและมี ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ มาบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนักเรียน โดยได้เน้น

การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน การให้อาหารที่บริสุทธิ์ การพักผ่อน การออกกำลังกายอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็กและที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยเน้นให้ท่านผู้ปกครองได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน เพราะพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กเป็นทายาททางคุณธรรมของพ่อและแม่

บุคลากรที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจนับว่าเป็นตัวจักรสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนางานในทุกด้านภายในโรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี มีความเข้าใจกัน เอื้ออาทรซึ่งกันและกันระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน มาเซอร์ ดร.แพเรส นูญรักย์ หมั่นทรัพย์ จึงได้จัดทำโครงการสัมมนาครูโรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ เรื่อง การทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ในช่วงปิดภาคเรียน ระหว่างวันที่ 11-13 พฤษภาคม 2543 ณ โรงแรมภูริมาศ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยมี ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ และคณะวิทยากรมาเข้าร่วมการสัมมนา นอกจากนี้คณะครูอาจารย์ยังได้ไปทัศนศึกษาเยี่ยมชมงานเกษตรปลอดสารพิษ ณ บ้านสุขภาพ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยได้พบกับคณะเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการนำสารชีวภาพเอนไซม์ไปใช้ในการเกษตรปลอดสารพิษเพื่อทดแทนการใช้สารเคมีจากกลุ่มเกษตรกรที่ทำฟาร์มสุกร ฟาร์มเป็ด ฟาร์มไก่และเกษตรกรที่ทำสวนไม้ผลปลอดสารพิษและร่วมรับประทานอาหารที่ประกอบจากพืชผักปลอดสารพิษ พร้อมทั้งรับประทานผลไม้ที่ปลอดสารพิษ

การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการทำการเกษตรแบบยั่งยืน

มาเซอร์ ดร.แพเรส นูญรักย์ หมั่นทรัพย์ ได้มุ่งหวังให้โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์เป็นแบบอย่างด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ท่านจึงได้เน้นในเรื่องการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารสถานที่ ปรับปรุงบริเวณสวนหย่อมและปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามร่มรื่นและเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุดเพื่อให้เกิดการสร้างงานอย่างเป็นรูปธรรม ทางโรงเรียนได้ให้นักเรียนช่วยกันแยกขยะ และลดปริมาณของขยะให้น้อยลงโดยนำวัสดุที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำตลอดจนนำไปแปรรูป เช่น การนำเศษขยะเศษอาหารเป็นแปรรูปเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพเอนไซม์ และนำมาใช้ในการเกษตรธรรมชาติแบบครบวงจร ทางโรงเรียนจึงได้จัดทำสวนเกษตรปลอดสารพิษ โดยใช้ชื่อว่า “สวนเอเดน” ซึ่งท่านหวังอย่างยิ่งว่าจะเป็นสวนสวรรค์บนแผ่นดินตามที่เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิลและท่านกล่าวว่า สิ่งที่ท่านหวังไว้นั้นเป็นความจริงเพราะนักเรียนมีความสุขที่ได้มาร่วมทำกิจกรรมที่สวนแห่งนี้ สวนเอเดนได้ใช้พื้นที่จำนวน 12 ไร่ปลูกพืชในลักษณะผสมผสาน โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ที่ทำนาข้าวที่เป็นทั้งนาดำและนาหว่าน สวนอ้อย สวนกล้วย สวนมะม่วง มะละกอ เพาะเห็ดนางฟ้าเพาะเห็ดฟาง และปลูกพืชผักสวนครัวชนิดต่างๆเช่น ผักกาด ผักคะน้า หอม ฯลฯ มีทั้งไม้ดอกและไม้ประดับหลายชนิด นอกจากนี้ยังได้เลี้ยงปลาน้ำจืด เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อและไก่พันธุ์ไข่อีกด้วย ทั้งนี้ผลิตผลที่ได้ได้นำส่งเข้าโรงอาหารของโรงเรียน ด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนได้มี

ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนเกิดผลดีส่งผลให้โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เป็นโรงเรียนแห่งแรกของโลก

ภาพที่ 2

(20/05/2543)

นางสาวรศมี ไบวงษ์งาม

คุณรศมี ไบวงษ์งาม

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 65 หมู่ 4 ตำบลหนองคำสิงห์ อำเภอนาทอง จังหวัดชลบุรี 20160
จากการสังเกตติดตามผลรวบรวมข้อมูล เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2542, 21 ธันวาคม 2542, 10 กุมภาพันธ์ 2543, 1 มีนาคม 2543, 4 มีนาคม 2543 และจากการสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2542 สรุปได้ดังนี้
ครอบครัวของคุณรศมี ไบวงษ์งาม ประกอบธุรกิจการเลี้ยงสุกรจำนวน 2,000 ตัว เมื่อสุกรมาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากจึงเกิดปัญหากลิ่นเน่าเหม็นของมูลสุกรที่มีปริมาณแอมโมเนียอยู่มากส่งกลิ่นเหม็นภายในฟาร์มและส่งกลิ่นรบกวนบริเวณข้างเคียง หลังจากได้รับฟัง

คำแนะนำจากคุณลุงอุดม ไบวงษ์งาม ให้ทดลองนำเอาเอนไซม์มาใช้บำบัดกลิ่นเหม็นของมูลสุกร และให้ขอคำแนะนำปรึกษาเพิ่มเติมจาก ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ ซึ่งเป็นมูลเหตุจูงใจให้ คุณรศมี ไบวงษ์งาม มาเข้ารับการฝึกอบรมเมื่อเดือน ธันวาคม 2541 โดยมุ่งหวังว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในฟาร์ม เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวประกอบธุรกิจฟาร์มสุกรมาเป็นเวลายาวนาน สมาชิกในครอบครัวทุกคนต้องทำงานหนักมาก ทำให้สภาพร่างกายทรุดโทรม จึงมีความต้องการเรียนรู้วิธีการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา กลับไปดูแลสุขภาพของสมาชิกภายในครอบครัว เมื่อผ่านการอบรมแล้วได้นำเอาความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้และนำไปขยายผลดังนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

ในเรื่องของการประกอบอาหารได้ให้ความสำคัญต่อการนำพืชผักปลอดสารพิษมาใช้ในการบริโภค การประกอบอาหารได้นำเอาเอนไซม์สำหรับล้างผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ มาใช้ หรือใช้น้ำผสมสายชูผสมกับน้ำเปล่า หรือ ล้างด้วยน้ำโอโซนโดยใช้เครื่องโอโซนในเซอร์ (Ozonizer) สมาชิกในครอบครัวรับประทานสุปผัก น้ำผักปั่น นมธัญพืช ออกกำลังกายในช่วงเช้า ฟังเพลงเพื่อผ่อนคลาย ออกกำลังกายในช่วงเช้า ฟังทรายเพื่อช่วยจัดสนามแม่เหล็กในร่างกาย ใช้เครื่องไบโอ-สเปกตรัม (BIO-SPECTRUM) ลดการใช้ยาเพื่อยับยั้งอาการ คั้นน้ำเอนไซม์จากการหมัก

หัวน้ำผลไม้เข้มข้นและได้ทำเอนไซม์จากการหมักหัวน้ำผลไม้เข้มข้นจากผลไม้หลากหลายชนิด เช่น สาลี่ แอปเปิ้ล เชอร์รี่ องุ่น ฝรั่ง ลูกยอ กล้วยน้ำหว่า ฯลฯ โดยใช้สูตรในการหมักดังนี้คือ ผลไม้ 3 ส่วน น้ำผึ้ง 1 ส่วน และน้ำสะอาด 10 ส่วน ใส่ในภาชนะปิดให้สนิทเหลือช่องอากาศ $\frac{1}{4}$ ของภาชนะ เมื่อครบ 3 เดือนนำน้ำใส่ที่ลอยตัวอยู่ด้านบนมาขยายในอัตราส่วนน้ำใส 1 ส่วน ต่อน้ำผึ้ง 1 ส่วน และน้ำสะอาด 10 ส่วน ขยายหัวเชื้อเช่นนี้ทุกๆ 3 เดือนเป็นเวลา 3 ปี

การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการเกษตรแบบยั่งยืน

ได้มีการแยกขยะในครัวเรือนเพื่อนำกลับมาใช้ทำเอนไซม์เพื่อบำบัดน้ำเสีย และยังได้เก็บเอาเศษผักผลไม้ที่แม่ค้า-พ่อค้าในตลาดได้คัดทิ้งซึ่งเป็นการให้เปล่า นำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบในการหมัก วิธีการหมักได้ทำ 3 ลักษณะ คือ

1.หมักโดยใช้น้ำตาลแดง อัตราส่วนที่ใช้ เศษผัก ผลไม้ 3 ส่วน น้ำตาลแดง 1 ส่วน น้ำ 10 ส่วน ใช้เวลาในการหมัก 1 ปีแล้วนำน้ำหมักมาขยายหัวเชื้อ

2.หมักโดยใช้กากน้ำตาลที่ยังไม่ได้สลายพิษ อัตราส่วนที่ใช้ เศษผัก ผลไม้ 3 ส่วน กากน้ำตาล 1 ส่วน น้ำเปล่า 10 ส่วน ใช้เวลาในการหมัก 1 ปี แล้วนำน้ำหมักมาขยายหัวเชื้อ

3.หมักโดยใช้ชูโครส (กากน้ำตาลที่สลายพิษแล้ว) อัตราส่วนที่ใช้ เศษผัก ผลไม้ 3 ส่วน ชูโครส 1 ส่วน น้ำเปล่า 10 ส่วน การสลายสารพิษในกากน้ำตาลทำได้โดย นำเอาเอนไซม์อายุ 6 ปี ผสมกับกากน้ำตาล(โมลาส) กับน้ำในอัตราส่วน 1:1:1 ทิ้งไว้อย่างน้อย 6 เดือน แล้วจะได้ชูโครส

เมื่อทำการหมักเอนไซม์ครบ 3 เดือนแล้วสังเกตเห็นว่ามิหนอนขาวเป็นจำนวนมากเกาะอยู่บนผิวน้ำและรอบขอบภาชนะที่ทำการหมัก สำหรับกรณีที่ใช้กับสัตว์ควรมีอายุอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไปยังได้อายุที่ยาวนานยังมีประสิทธิภาพดี ดังนั้นในระยะแรกทางฟาร์มจึงนำเอาเอนไซม์ที่มีอายุครบ 6 ปี มาขยายโดยใช้เอนไซม์ 1 ส่วนต่อน้ำตาลทรายแดง 1 ส่วนและน้ำ 10 ส่วน หมักทิ้งไว้ 3 เดือน และใช้เอนไซม์ที่ขยายหัวเชื้อแล้วมาผสมกับน้ำในถังพักน้ำในอัตราส่วนเอนไซม์ 40 ลิตร ต่อ น้ำ 22,000 ลิตร ปล่อยให้ไหลไปตามท่อส่งน้ำให้สุกรกินตลอดวันและใช้เอนไซม์ล้างทำสะอาดโรงเรือน จากการสังเกตของคุณรัศมียังพบว่า เมื่อหมักเอนไซม์จากผลไม้จำพวกส้มชนิดต่างๆ เมื่ออายุได้ 1 ปี จะเกิดการจับตัวของวุ้นซึ่งสามารถนำไปใช้ทำครีมขัดผิวได้ ส่วนในเรื่องลักษณะของเนื้อสุกรที่ได้ทำการชำแหละแล้วพบว่า ชั้นไขมันบางมากและเนื้อสุกรจะมีสีชมพูอ่อน

จากความสำเร็จในการทำฟาร์มในลักษณะนี้ทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลงในระยะยาว และทำให้ฟาร์มมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีปริมาณแอมโมเนียในเล้าลดลงจึงทำให้ฟาร์มแห่งนี้กลายเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจจึงมีเพื่อนบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงได้เข้ามาทำศึกษาเยี่ยมชมเป็นประจำ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2543 ทางฟาร์มได้ต้อนรับคณะเกษตรกรนานาชาติ และ คุณชนวนรัตน์วราหะ ในขณะนั้นท่านเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยฝ่ายเศรษฐกิจ

ได้มาเยี่ยมชมการนำเอนไซม์มาใช้เลี้ยงสุกร นอกจากนี้ คุณรัศมี และ คุณพ่อพีระ ไบวงษ์งาม ยังได้เป็นวิทยากรรับเชิญไปบรรยายให้ความรู้ในที่ต่างๆ เช่น เป็นวิทยากรในโครงการฝึกอบรมฯ ของชมรมบ้านสุขภาพ ร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้จุลินทรีย์เพื่อการเกษตร ณ โรงแรมจุฬาลงกรณ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และนำความรู้เกี่ยวกับการใช้เอนไซม์ เพื่อแก้ปัญหากลิ่นเหม็นของมูลสุกรไปเผยแพร่ยังสถาบัน Moral Re-Armament , Caux, Switzerland ระหว่างวันที่ 16-23 สิงหาคม 2542

ภาพที่ 3

24/01/2543

นายอุดม ไบวงษ์งาม

คุณอุดม ไบวงษ์งาม

ที่อยู่ ชลประทานพันธุ์ฟาร์ม ถนนสุขประยูร
ซอยสุขาภิบาล 3 ตำบลหนองคำถึง
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี 20160
จากการสังเกตติดตามผลรวบรวมข้อมูลเมื่อ
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2542, 15 ธันวาคม 2542
16 ธันวาคม 2542, 21 ธันวาคม 2542
24 มกราคม 2543, 2 กุมภาพันธ์ 2543
1 มีนาคม 2543, 3 มีนาคม 2543
และจากการสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม
2542 สรุปได้ดังนี้ คุณอุดม ไบวงษ์งาม
ประกอบธุรกิจสวนไม้ผลและทำฟาร์มเลี้ยงเป็ด

พันธุ์ไข่ จำนวน 35,000 ตัว จากการตรวจตราทำงานหนักภายในฟาร์มมาเป็นระยะเวลายาวนาน การพักผ่อนไม่เพียงพอ รับประทานอาหารไม่ตรงเวลาและขาดการเอาใจใส่ในการเลือกบริโภคอาหารจนเกิดเจ็บป่วยต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นประจำ จนกระทั่งได้มีโอกาสอ่านนิตยสาร คิลัน ฉบับที่ 486 วันที่ 31 พฤษภาคม 2540 เรื่องแพทย์ทางเลือก ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ เมื่อได้ปฏิบัติตามคำแนะนำในหนังสือสุขภาพจึงค่อยๆดีขึ้น จากมูลเหตุจูงใจนี้ทำให้ คุณอุดม ไบวงษ์งาม ได้มาเข้ารับการอบรมตามโครงการฯ เมื่อเดือนตุลาคม 2541 โดยคาดหวังว่าจะนำความรู้จากการอบรมมาฟื้นฟูสุขภาพและนำเอนไซม์มาใช้ในฟาร์มเป็ดและสวนไม้ผล หลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้วได้นำความรู้มาใช้และขยายผลดังนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำโดยควบคุมอาหาร รับประทานอาหารตามสูตรของบ้านสุขภาพ รับประทานอาหารผัก น้ำผักปั่น นมธัญพืช รับประทานผักผลไม้ที่ปลอดสารพิษ ใช้น้ำดื่มตามสุขสมกับน้ำเปล่าล้าง หรือ ใช้เครื่องโอโซนไนเซอร์(Ozonizer) ล้างผักผลไม้ – เนื้อสัตว์ ออกกำลังกาย

โดยการวิ่ง Joking ในตอนเช้าวันละ 3 กิโลเมตร พักผ่อนเข้านอนไม่เกิน 21:00 น. ฟังทราย เพื่อจัดสนามแม่เหล็กกายร่างกาย ใช้เครื่องไบโอสเปกตรัม (Bio-Spectrum) ลดการใช้ยาเพื่อยับยั้งอาการโดยใช้เท่าที่จำเป็น คั้นน้ำหมักหัวผลไม้เข้มข้นเพื่อช่วยฟื้นฟูระบบการย่อยอาหาร การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการเกษตรแบบยั่งยืน

ได้จัดทำเอนไซม์สำหรับพืชจากการหมักเศษผักผลไม้ กับ กากน้ำตาลที่สลายพิษแล้ว และ น้ำในอัตราส่วน 3:1:10 ใช้เวลาในการหมักอย่างน้อย 3 เดือน และทำเอนไซม์สำหรับสัตว์ มีอัตราส่วนในการหมักเหมือนกับเอนไซม์สำหรับพืชแต่ใช้เวลาในการหมัก 1 ปี แล้วนำน้ำหมักมาขยายหัวเชื้อ สำหรับการเริ่มต้นนำเอนไซม์มาใช้กับฟาร์มเป็ด ได้นำเอนไซม์ที่มีอายุ 6 ปี จากบ้านสุขภาพมาใช้ก่อน โดยนำหัวเชื้อมาขยายกับกากน้ำตาลที่สลายพิษแล้วกับน้ำในอัตราส่วน 1:1:10 เป็นเวลา 3 เดือน จากนั้นนำเอนไซม์มาผสมกับน้ำ ในอัตราส่วน 4:200 ลิตร แล้วนำไปเคล้าในอาหารให้เป็ดกิน สองสัปดาห์หลังจากที่เป็ดกินเอนไซม์เข้าไป เกิดเกิดการถ่ายพยาธิออกมาและสุขภาพของเป็ดค่อยๆดีขึ้นเรื่อยๆ ระยะการออกไข่ของเป็ดยืนยาวขึ้น เมื่อนำไข่เป็ดจากฟาร์มไปวิเคราะห์ปริมาณโคเลสเตอรอลยังกองโภชนาการ กรมอนามัย มีผลการตรวจ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2543 พบว่า มีปริมาณโคเลสเตอรอล (mg/100 g) 428 จากการนำเอนไซม์มาเลี้ยงเป็ด โดยให้เป็ดกินและใช้สเปรย์ในอากาศในช่วงฤดูร้อน ช่วยให้ปริมาณแอมโมเนียในเล้าลดลง มูลเป็ดไม่เหม็น ปริมาณแมลงวันภายในฟาร์มลดลง ผลพลอยได้อีกอย่างหนึ่ง คือ ได้ปุ๋ยชีวภาพจากมูลเป็ด (ปุ๋ยแห้ง) โดยนำเอนมูลเป็ดมาผสมกับเกลบด้าในอัตราส่วน 1:1 นำเอนไซม์ผสมกับน้ำในอัตราส่วน 1:10 รดกองปุ๋ยที่คลุกแล้วให้ทั่ว นำกระสอบป่านมาคลุมทิ้งไว้ประมาณ 5 วัน โดยไม่ต้องกลับกองปุ๋ย เมื่อความร้อนในกองปุ๋ยเย็นลงก็สามารถนำมาใช้ได้ นอกจากนี้ยังได้นำเอนไซม์และปุ๋ยชีวภาพมูลเป็ด (ปุ๋ยแห้ง) ไปใช้กับสวนเพชรน้ำค้าง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เมื่อนำเอนไซม์ผสมกับน้ำในอัตราส่วน 50:1,000 ลิตร ฉีดพ่นไม้ผลทุกๆ 5 วัน เพื่อแก้ปัญหาโรคเพลี้ยและทำให้ได้ผลไม้ที่มีรสชาติอร่อยเป็นธรรมชาติ

จากความสำเร็จในการทำฟาร์มในลักษณะนี้ทำให้กลุ่มคนจากที่ต่างๆ ได้แวะเวียนกันเข้ามาศึกษาเยี่ยมชมเป็นประจำ นอกจากนี้ คุณอุดมยังได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรเพื่อเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ ยังที่ต่างๆ เช่น เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมที่บ้านสุขภาพ ร่วมประชุมสัมมนาเรื่องการใช้จุลินทรีย์เพื่อการเกษตร ณ โรงแรมจุฬาลงกรณ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ประชุมสัมมนากลุ่มเกษตรกรนานาชาติ ณ สวนสุภัทรา อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ฯลฯ และออกเผยแพร่ความรู้ตามชุมชนต่างๆ หลายแห่งทั้งในภาคเหนือและภาคอีสาน นอกจากนี้ยังได้เดินทางไปเผยแพร่ความรู้เรื่องการใช้เอนไซม์ในฟาร์มเป็ดยังสถาบัน Moral Re-Armament , Caux , Switzerland ระหว่างวันที่ 16-23 สิงหาคม 2542

ภาพที่ 4

03/03/2543

นางสาวรำไพ อุ่นเรือน

คุณรำไพ อุ่นเรือน

ที่อยู่ ฟาร์มอุนเรือน เลขที่ 2 หมู่ 14
บ้านท่าโพธิ์ ตำบลเมืองกง
อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
33160

จากการสังเกตติดตามผลรวบรวม
ข้อมูล เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2542 ,
27 ธันวาคม 2542 , 3 มีนาคม 2543
13 กุมภาพันธ์ 2543 และจากการให้
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2542
สรุปได้ดังนี้ คุณรำไพและครอบครัวได้
ประกอบธุรกิจการทำฟาร์มไก่พันธุ์ไข่
จำนวน 65,000 ตัว จากการทำงานอย่าง
หนักภายในฟาร์ม มาเป็นเวลานานทำให้

สุขภาพทรุดโทรมไม่แข็งแรง ด้วยความต้องการที่จะฟื้นฟูสุขภาพ ด้วยวิถีธรรมชาติและ ต้องการ
ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในฟาร์มและต้องการลดต้นทุนในการผลิต ด้วยมูลเหตุจูงใจนี้ทำให้
คุณรำไพ พยายามแสวงหาความรู้และวิธีการแก้ไขปัญหานี้ จนกระทั่งได้ทราบข่าวการจัดฝึกอบรม
ของบ้านสุขภาพจากเพื่อนจึงได้มาเข้ารับการอบรมในโครงการฯ หลังจากผ่านการเข้ารับการฝึกอบรม
ไปแล้วได้เอาความรู้ไปใช้และขยายผลดังนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมอาหารในการบริโภค เช่น รับประทาน
ข้าวกล้อง หลีกเลี่ยงการรับประทานผงชูรส อาหารที่ใช้วัตถุกันเสีย อาหารประเภทที่มีการขัดสีผิว
รับประทานซูปผัก น้ำผัก นมธัญพืช รับประทานพืชผักที่ปลอดสารเคมี ปลูกพืชผักสวนครัว
ไว้รับประทานเองสำหรับการประกอบอาหารได้น้ำดื่มสะอาดผสมกับน้ำ หรือ ใช้เครื่องโอโซน
ไนเซอร์ (Ozonizer) ทำการล้างผักสด ผลไม้และเนื้อสัตว์ก่อนนำมาประกอบอาหาร พักผ่อนเข้า
นอนก่อน 21:00 น. ฝึกสมาธิ ดื่มน้ำหมักเอ็นไซม์จากการหมักหัวน้ำผลไม้เข้มข้นเพื่อช่วยฟื้นฟู
ระบบการย่อยอาหาร และทำเอ็นไซม์จากการหมักหัวน้ำผลไม้เข้มข้น โดยนำเอาผลไม้ชนิดต่างๆมา
ทำการหมักในอัตราส่วน ผลไม้ 3 ส่วน : น้ำผึ้ง 1 ส่วน : น้ำ 10 ส่วน หมักในภาชนะที่ปิดให้
สนิทภายในเหลือช่องอากาศไว้ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของภาชนะที่ทำการหมัก เมื่อหมักครบ 3 เดือน
ดูดเอาน้ำไปมาทำการขยายหัวเชื้อ โดยใช้อัตราส่วนน้ำหมักผลไม้ 1 ส่วน : น้ำผึ้ง 1 ส่วน : น้ำเปล่า
10 ส่วน ทำเช่นนี้ทุกๆ 3 เดือนเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการทำเกษตรแบบยั่งยืน

ได้จัดทำเอนไซม์จากการหมักเศษผัก ผลไม้ เศษอาหารภายในครัวเรือนไว้ใช้ภายในฟาร์มในระยะยาว โดยนำเศษผักผลไม้ เศษอาหารและพืชสมุนไพรชนิดต่างๆมาหมักในอัตราส่วน อินทรีย์วัตถุ 3 ส่วนต่อน้ำตาลแดง 1 ส่วนต่อน้ำ 10 ส่วน เมื่ออายุครบ 1 ปีนำน้ำหมักมาขยายในอัตราส่วน น้ำหมัก 1 ส่วนต่อน้ำตาลแดง 1 ส่วนและน้ำ 10 ส่วน ใช้เวลาในการหมักอย่างน้อย 3 เดือน จึงจะใช้ได้ แต่ถ้าหากต้องการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้ทิ้งระยะเวลาในการหมักให้ยาวนานยิ่งขึ้น ในการเริ่มต้นนำเอนไซม์มาใช้ภายในฟาร์มจึงได้นำหัวเชื้อจากบ้านสุขภาพที่มีอายุ 6 ปี มาขยายแล้วใช้ผสมในน้ำให้ไก่กินตลอดทั้งวัน ในอัตราส่วน น้ำเอนไซม์ 200 ซีซี ต่อน้ำ 200 ลิตร สำหรับอาหารไก่จะใช้เอนไซม์ 1 ลิตรต่อน้ำ 50 ลิตร เมื่อผสมแล้วนำไปเคล้าในอาหารให้ไก่กิน นอกจากนี้ได้นำน้ำเอนไซม์ล้างทำความสะอาดโรงเรือนแทนการใช้สารเคมี ผลจากการนำเอนไซม์ไปให้ไก่กินปรากฏว่า ในระยะสองสัปดาห์แรกไก่มีอาการเป็นไข้หวัดซึ่งจะเป็นระยะที่ไก่จะมีการปรับสภาพร่างกาย เมื่อให้ไก่กินน้ำเอนไซม์ต่อไปเรื่อยๆสุขภาพของไก่แข็งแรงขึ้น หงอนไก่มีสีแดง ปริมาณแอมโมเนียในเล้าลดลง แอมलगวันลดลง ระยะการให้ไข่ยืนยาวขึ้น เมื่อนำไข่ไก่ส่งไปยังกองโภชนาการ กรมอนามัย ทำการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการ ผลวิเคราะห์เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2543 ปรากฏว่าไข่ไก่ของฟาร์มอุ้มเรือนมีปริมาณโคเลสเตอรอล (mg / 100 g) เท่ากับ 323

จากการประสบความสำเร็จในการทำฟาร์มในลักษณะนี้ ทำให้ทางฟาร์มลดต้นทุนในการผลิตลงไม่ได้ใช้สารเคมีในการเลี้ยงไก่ ไก่มีสุขภาพแข็งแรงและสภาพแวดล้อมภายในฟาร์มดีขึ้น จึงได้มีกลุ่มคนที่มีความสนใจจากที่ต่างๆเข้ามาทำการศึกษาอยู่เป็นประจำ และฟาร์มอุ้มเรือนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการเกษตร ของสถาบันราชภัฏ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดศรีสะเกษเข้ามาศึกษาเรียนรู้และฝึกงานการใช้เอนไซม์ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ นอกจากนี้ยังได้เชิญ ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ และคณะมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นและการใช้เอนไซม์ในการเกษตรแก่กลุ่มเกษตรกร อำเภอรามัญไศล ให้คำแนะนำการใช้เอนไซม์ในการบำบัดน้ำเสียในโรงงานผลิตเส้นขนมจีน คุณรพีพร อุ้มเรือน ยังได้ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เอนไซม์ และร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์กับเกษตรกรที่ทำฟาร์มปลอดสารเคมี เช่น ชลพาพะพันธุ์ฟาร์ม บ้านสวนอัญมณี สวนสุภัทรา สวนเพชรน้ำค้าง และร่วมเป็นวิทยากรฝึกอบรมในโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเองร่วมประชุมสัมมนาเกษตรกรนานาชาติเรื่อง “อาหารดี สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี” ณ บ้านสุขภาพอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

ภาพที่ 5

23 /01/ 2543

นางสาวสุนทรี ฟ้าประทานชัย

คุณสุนทรี ฟ้าประทานชัย

ที่อยู่ สวนสุภัทรา หมู่บ้านมาบคอง
ตำบลหนองระลอก อำเภอบ้านค่าย
จังหวัดระยอง

จากการสังเกตติดตามผลรวบรวมข้อมูลเมื่อ
วันที่ 9 มกราคม 2543 , 10 มกราคม 2543
23 มกราคม 2543 , 30 มกราคม 2543
31 มกราคม 2543 , 3 มีนาคม 2543
และ จากการให้สัมภาษณ์ ณ บ้านสุภาพ
ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2543 สรุปได้ว่า จาก
คำแนะนำของเพื่อนๆและน้องสาว ประกอบกับ
ความต้องการประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ

เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะการปลูกพืชปลอดสารพิษ
เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสวนดองประสบกับปัญหาโรคหนอนขนเปลือกและต้องการใช้
สารชีวภาพแทนการใช้สารเคมี ด้วยเหตุจูงใจนี้ คุณสุนทรีจึงมาเข้ารับการอบรมตามโครงการฯเมื่อ
เดือนกรกฎาคม 2542 หลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้วได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้และขยายผล
ดังนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

ได้ให้ความสำคัญต่อการควบคุมการรับประทานอาหาร บริโภคพืชผักที่ปลอดสารพิษ
ในการเตรียมประกอบอาหารได้ใช้น้ำส้มสายชูล้างผักสด ผลไม้ เนื้อสัตว์ รับประทานจุลินทรีย์
น้ำผักปั่น นมธัญพืชและดูแลสุขภาพของคุณแม่ไปพร้อมๆกันในเรื่องการคุมอาหาร ฝังเข็มเพื่อ
ฟื้นฟูร่างกาย ดื่มน้ำหัวผลไม้หมักเข้มข้นฟื้นฟูระบบการย่อยอาหาร พักผ่อนเข้านอนก่อน 21:00 น.
ออกกำลังกายในตอนเช้าเช่น ฝึกโยคะ ลดการใช้ยาเพื่อระงับอาการ

การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการทำการเกษตรแบบยั่งยืน

สวนสุภัทรมีเนื้อที่ 700 ไร่ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งอยู่บริเวณบ้านมาบคองและ
อีกส่วนหนึ่งอยู่ที่บ้านชากแง้ว ปลูกไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ และไม้ยืนต้นหลายชนิด เช่น เงาะ
ทุเรียน มังคุด มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ขนุน สละ ฝรั่ง ลองกอง ดินยางพารา ฯลฯ ภายในสวน
แห่งนี้ได้จัดให้มีสวนอาหารมาบคองไว้บริการนักท่องเที่ยวและคณะทัวร์จากที่ต่างๆ เนื่องจากสวน
สุภัทราเป็นสวนที่เก่าแก่มาก ได้ใช้สารเคมีติดต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ทำให้สภาพชั้นดินแข็งเป็น
ดินดาน และบริเวณที่เป็นปัญหาหนักในขณะนั้นคือ บริเวณที่ปลูกต้นลองกอง จำนวน 300 ต้น

ที่ประสบปัญหาโรคหนอนขนเปลือก คุณสุวรรณ ฟ้าประทานชัย คุณพ่อของคุณสุนทร ได้เชิญ ดร.รสสุคนธ์ พุ่มพันธุ์วงศ์ มาช่วยให้คำแนะนำหาวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งบรรยายให้ความรู้เรื่องเอนไซม์ให้กับพนักงานภายในสวน เอนไซม์จากการหมักขยะที่สวนอาหารมาดองหมักไว้แล้วมีอายุ 4 เดือน ซึ่งมีประสิทธิภาพไม่เพียงพที่จะนำมาใช้แก้ปัญหานี้ จึงได้นำเอนไซม์จากบ้านสุขภาพที่มีอายุครบ 6 ปี มาผสมกับเอนไซม์ที่สวนอาหารหมักไว้แล้ว ในอัตราส่วน เอนไซม์อายุ 6 ปี จำนวน 25 ลิตรต่อเอนไซม์อายุ 4 เดือน จำนวน 500 ลิตร หมักทิ้งไว้ 1 คืน แล้วนำเอนไซม์นี้ไปผสมกับน้ำในอัตราส่วน 1:100 ลิตร จากนั้นนำไปสเปรย์ดินลงกองทุกๆ 4 วันดินละประมาณ 20 ลิตร ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพจากมูลเป็นเอนไซม์ (ปุ๋ยแห้ง)

3 สัปดาห์ ต่อมาพบว่า หนอนแมลงหอบไปลักษณะของเปลือกไม้ดีขึ้น ใบสีเขียวสดมันเป็นเงามิราลผ่องแตกออกมามากขึ้น มีตาใบและตาดอกแตกออกมาพร้อมกัน ในขณะที่ดินลงกองกำลังประสบกับปัญหาโรคหนอนขนเปลือก ผู้ดูแลสวนได้นำดินขนุนมาปลูกแซมไว้ โดยลักษณะของดินขนุนเป็นพืชที่ไม่ชอบน้ำแต่ลงกองเป็นพืชที่ชอบน้ำ ถ้าการทดลองนำเอนไซม์มาใช้ไม่ได้ผล จะไถนดินลงกองทิ้งแล้วปลูกดินขนุนทดแทน ผลกลับปรากฏว่า สามารถเจริญเติบโตได้ทั้งสองชนิดพร้อมกัน

ผลของความสำเร็จในเรื่องการนำเอนไซม์มาช่วยแก้ปัญหารโรคหนอนขนเปลือกดินลงกองทำให้มีผู้สนใจหลายกลุ่มเข้ามาทำการศึกษาเยี่ยมชมงานอยู่เป็นประจำ และเมื่อในวันที่ 3 มีนาคม 2543 สวนสุภัทราได้มีโอกาสต้อนรับคณะเกษตรกรจากประเทศแคนาดา ประเทศอังกฤษและประเทศไทยที่ประกอบธุรกิจ Organic Farm พร้อมทั้งได้ต้อนรับคุณชนวน รัตนวราหะ ซึ่งในขณะนั้นท่านเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายเศรษฐกิจ

ภาพที่ 6

23 /12/ 2542

นายอรรถยุทธ มณีบุตร

คุณอรรถยุทธ มณีบุตร

ที่อยู่ บ้านสวนอัญมส ถนนหาดใหญ่จันทร์ดี ตำบลกระเจด อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
จากการสังเกตติดตามผลรวบรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2542 , 23 ธันวาคม 2542 , 2 มีนาคม 2543 , 4 มีนาคม 2543 , 5 มีนาคม 2543 , 11 พฤษภาคม 2543 และจากการให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 สรุปได้ว่า จากการได้อ่านนิตยสารดิฉัน ฉบับที่ 486 วันที่ 31 พฤษภาคม 2540 และได้รับคำแนะนำจากเพื่อนที่เป็นเกษตรกรที่

ผ่านการอบรมตามโครงการฯ ก่อนแล้ว ประกอบกับความต้องการที่จะแก้ปัญหาโรคประจำตัว คือ ไมเกรนด้วยวิธีธรรมชาติ ด้วยมูลเหตุจูงใจนี้ คุณอรรถยุทธ์ ได้มาเข้ารับการอบรมเมื่อเดือน ตุลาคม 2540 หลังจากผ่านการอบรมแล้วได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปให้ขยายผลดังนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

ได้นำความรู้จากการอบรมมาปฏิบัติ เช่น ควบคุมการรับประทานอาหาร รับประทานซูปลัฟกัป คัมน้ำผักปั่น นมธัญพืช ออกกำลังกายเป็นประจำ ฝึกสมาธิ ฟังเพลงเพื่อฟื้นฟูร่างกาย เข้านอนก่อน 21:00 น. และแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวได้ปฏิบัติด้วย เนื่องจากคุณอรรถยุทธ์ เป็นเภสัชกรและเปิดร้านขายยาจึงได้พยายามแนะนำผู้ป่วยให้ปฏิบัติบัติน เช่น ควบคุมอาหาร รับประทานซูปลัฟกัป คัมน้ำผักปั่น นมธัญพืช ควบคุมอารมณ์ เข้านอนก่อน 21:00 น. ออกกำลังกาย ฯลฯ สำหรับในรายที่มีความพร้อมที่สามารถปฏิบัติได้

การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการทำเกษตรแบบยั่งยืน

นำความรู้เรื่องเอ็นไซม์มาพัฒนาสวนทุเรียนที่บ้านสวนอัญมณีสถาภายในเนื้อที่ 7.5 ไร่ เริ่มจากการแยกขยะและนำขวดพลาสติก แกลลอนพลาสติกมาใช้ซ้ำ เพื่อใช้ในการบรรจุน้ำหมักเอ็นไซม์ จัดทำเอ็นไซม์จากการหมักขยะ โดยนำเอาเศษอาหารในครัวเรือน จากร้านอาหารมาทำการหมักในอัตราส่วน เศษอินทรีย์วัตถุ 3 ส่วน กากน้ำตาลที่สลายพิษแล้ว 1 ส่วน และน้ำ 10 ส่วน ใช้เวลาหมักอย่างน้อย 3 เดือน ทางสวนได้งดการใช้สารเคมี งดการใช้ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง นำเอ็นไซม์มาผสมกับน้ำในอัตราส่วน 1 : 50 ลิตร ทำการฉีดสเปรย์ทุกๆ 7 วัน ร่วมกับการใช้ปุ๋ยคอก โดยนำเอากากที่แยกออกมาจากน้ำเอ็นไซม์มาเข้าเครื่องดีให้ละเอียดแล้วนำมาผสมในอัตราส่วนดังนี้ มูลค่างาว 1 ส่วน จี๋เถาเกลบ 1 ส่วน กากที่แยกเอาน้ำหมักออกแล้วดีให้ละเอียด 1 ส่วน เมื่อใช้ติดต่อกัน 3 เดือน ปรากฏว่า โรคแมลงลดลงเมื่อครบ 1 ปี อัตราการตายของโรคเชื้อราจากต้นทุเรียนลดลง สุขภาพของคนงานดีขึ้นเพราะไม่ต้องเสี่ยงกับการใช้สารเคมีภายในสวน

จากการนำเอ็นไซม์มาใช้ในสวนทุเรียนทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ได้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ต้นไม้ผลมีความสมบูรณ์แข็งแรงได้ผลผลิตที่มีรสชาติที่หวานอร่อย กลับคืนสู่ธรรมชาติจึงเป็นที่สนใจและมีกลุ่มเกษตรกรเข้ามาทำการเยี่ยมชมสวนบ่อยครั้ง และเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2543 คุณอรรถยุทธ์ได้ต้อนรับคณะเกษตรกรชาวอังกฤษ ชาวแคนาดาและชาวไทยพร้อมทั้ง คุณชนวน รัตนวราหะ ซึ่งในขณะนั้นท่านเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยฝ่ายเศรษฐกิจที่มาเยี่ยมชมการใช้เอ็นไซม์กับสวนทุเรียนแห่งนี้ นอกจากนี้คุณอรรถยุทธ์ยังได้เป็นวิทยากรไปบรรยายเล่าถึงประสบการณ์และให้ความรู้เรื่องเอ็นไซม์เพื่อการเกษตรยังที่ต่างๆ เช่น ร่วมเป็นวิทยากรในโครงการฝึกอบรมการพึ่งตนเองของชมรมบ้านสุขภาพและได้นำความรู้และประสบการณ์การทำสวนไม้ผลปลอดสารพิษไปเผยแพร่ ณ สถาบัน Moral Re – Armament , Caux , Switzerland ระหว่างวันที่ 16-23 สิงหาคม 2542

ภาพที่ 7

23 /12/ 2542

นายวันชัย เต็งพิทักษ์

คุณวันชัย เต็งพิทักษ์

ที่อยู่ 31/150 หมู่บ้านสุขกมล ซอย 5

ซอยสุขาภิบาล 6 ตำบลหนองกะขะ

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

จากการสังเกตติดตามผลรวบรวมข้อมูล

เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2542, 15 ธันวาคม 2542

16 ธันวาคม 2542, 18 ธันวาคม 2542

21 ธันวาคม 2542, 21 ธันวาคม 2542

22 ธันวาคม 2542, 23 ธันวาคม 2542

7 มกราคม 2543, 10 มกราคม 2543

11 มกราคม 2543, 14 มกราคม 2543

23 มกราคม 2543 และ จากการให้

สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2542 สรุปได้ดังนี้ เนื่องจากสุขภาพของคุณวันชัยไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัว ป่วยเป็นโรคเกา มีความต้องการที่จะเรียนรู้วิธีดูแลสุขภาพด้วยวิถีธรรมชาติ ด้วยมูลเหตุจูงใจนี้ คุณวันชัย จึงมาเข้ารับการอบรมตามโครงการฯ เมื่อเดือน ตุลาคม 2542 หลังจากผ่านการอบรมแล้วได้เอาความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้และขยายผลดังต่อไปนี้

การขยายผลด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแบบองค์รวม

ได้นำความรู้จากการฝึกอบรมมาปฏิบัติโดยควบคุมอาหาร หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารประเภทที่มีการขัดสี อาหารที่ใช้ผงชูรส อาหารที่มีสารกันบูด รับประทานข้าวกล้อง ผักสด ผลไม้ที่ปลอดสารเคมี ในการเตรียมประกอบอาหารได้ใช้น้ำส้มสายชูผสมกับน้ำ หรือ ใช้เครื่องโอโซนไนเซอร์(Ozonizer) ในการล้างผัก ผลไม้และเนื้อสัตว์ ก่อนที่จะนำมาประกอบอาหาร รับประทานซูปผักปั่น น้ำผักปั่น นมธัญพืช ลดการออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ส่วนใหญ่จะปรุงอาหารสุขภาพไว้รับประทาน ทำเด้าหู้ปลอดสารและทำอาหารสุขภาพแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน คัดน้ำหมักหัวผลไม้เข้มข้นเพื่อพ่นพ่นระบบการย่อยอาหาร ผังเข็ม ผังทรายเพื่อจัดสนามแม่เหล็กในร่างกาย เข้านอนก่อน 21:00 น. ฝึกสมาธิเป็นประจำ ควบคุมอารมณ์ งดการใช้ยาเพื่อระงับอาการ

การขยายผลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการทำเกษตรแบบยั่งยืน

ได้ใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาซักผ้า น้ำยาถูพื้น สบู่-แชมพู น้ำยาล้างจาน ที่ทำมาจากเอนไซม์ หัวน้ำหมักผลไม้เข้มข้นแทนการใช้สารเคมี มีการแยกขยะภายในบ้านนำขยะไปหมักเอนไซม์ สำหรับพืชเพื่อใช้ในฟาร์มเห็ดนางฟ้าปลอดสารพิษ และใช้รดน้ำต้นไม้บริเวณสวนหย่อมหน้าบ้าน จุดประสงค์ที่ทำฟาร์มเห็ดนางฟ้าปลอดสารพิษ โดยได้นำเอาก้อนเห็ดเอนไซม์ที่ผลิตจากบ้านสุขภาพมาเพาะเลี้ยงมีจุดประสงค์หลักเพื่อการบริโภคภายในครอบครัวและบางส่วนนำออกจำหน่าย

ให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงซึ่งจะมีเพื่อนบ้านภายในหมู่บ้านแวะเวียนมาเยี่ยมชมฟาร์มเห็ดนางฟ้าปลอดสารพิษและขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพด้วยวิธีธรรมชาติอยู่เป็นประจำ ในช่วงแรกได้ใช้น้ำปะปาภายในหมู่บ้านมาใช้ผสมเอนไซม์ในอัตราส่วน 1:100 ลิตร พ่นสเปรย์ในโรงเห็ด ปรากฏว่าดอกเห็ดเจริญเติบโตไม่ดีเท่าที่ควรจึงได้นำน้ำปะปามาใส่ไว้ในถังพักน้ำ แล้วใช้เครื่องโอโซนในเซอร์ฟอกน้ำเพื่อเปลี่ยนสภาพของคลอรีนให้เปิดกรดเกลือ จากนั้นนำเอนไซม์มาผสมกับน้ำที่ทำการปรับสภาพแล้วในอัตราส่วน 1:100 ลิตร จะได้ดอกเห็ดที่มีลักษณะสมบูรณ์มาก ดอกใหญ่ ก้านดอกอวบโตมากและมีความฟูของเส้นใย เห็ดจึงมีเนื้อนุ่มทั้งๆที่ดอกมีขนาดใหญ่ มีรสชาติดี ไม่มีกลิ่นเหม็นเพราะไม่มีการใช้สารเคมีในโรงเห็ด และไม่มีเชื้อราและไม่มีไรดำ

นอกจากนี้ คุณวิชัย และภรรยาได้ประชุมพบปะกับกลุ่มเกษตรกร Organic Farm เป็นประจำเพื่อทำการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางการเกษตรปลอดสารเคมีและได้ร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมการพึ่งตนเองของชมรมบ้านสุขภาพ จากการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายมีความพยายามในการพึ่งตนเองในการผลิตและบริโภคอาหารปลอดสารพิษ เอาใจใส่ดูแลสุขภาพเบื้องต้นของตนเองและครอบครัวจึงเป็นตัวอย่างของครอบครัวเล็กๆครอบครัวหนึ่งที่มีการดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ในท้ายที่สุดนี้เห็นได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 7 รายนี้ ได้มีการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ขยายผลทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการเกษตรแบบธรรมชาติ หรือ การเกษตรแบบยั่งยืนซึ่งการนำความรู้ทางด้านการเกษตรไปขยายผลค่อนข้างเด่นชัดกว่าด้านอื่นๆ และผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ได้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยได้มีการนำเอาเศษวัสดุที่เหลือใช้ในกิจกรรมการเกษตรมาหมักเวียนใช้ใหม่มาแปรรูปเป็นสารชีวภาพเอนไซม์ เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีซึ่งเป็นผลดีต่อสุขภาพปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ช่วยลดต้นทุนในการผลิตและรักษาสภาพแวดล้อมพร้อมกันนั้นได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆระหว่างกลุ่มผู้สนใจในชุมชนต่างๆทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ